

## VZTAH NÁVRHU NOVÉ ČESKOSLOVENSKÉ ÚSTAVY K SOVĚTSKÝM ÚSTAVÁM

doc. dr. Oldřich Průša, kandidát právních věd  
proděkan právnické fakulty University Karlovy

Návrh nové československé ústavy uzákoňuje všechny základní sociálně ekonomické a třídní přeměny uskutečněné v naší zemi v období patnácti let po nastolení lidově demokratického zřízení a vyjadřuje skutečnost, že socialismus v naší zemi definitivně zvítězil. Dosavadní ohlasy na návrh ústavy svědčí o neobyčejném zájmu a pozornosti nejen pracujících naší republiky, nýbrž i v zahraničí.

Pracující jak naší země, tak ostatních socialistických zemí i pracující v buržoazních státech právem spatřují v návrhu naší nové ústavy výsledek revolučních změn a vítězství našeho lidu, uzákonění velkých vymožeností socialistického zřízení. Buržoazní nepřátelská propaganda v zahraničí se však snaží vyvolávat dojem, jako by naše nová ústava nebyla ve skutečnosti ústavou, nýbrž pouze propagandistickým dokumentem. Pokouší se šířit o návrhu nesmyslné výmysly a vyložené pomluvy a nepravdy, což nás samozřejmě nemusí udivovat, protože naše ústava skutečně není psána podle jejích vkusu. Je přitom všem ostatně velmi příznačné, že tato reakce na návrh naší nové ústavy se v mnohých směrech podobá reakci na návrh sovětské ústavy z r. 1936. O něm tehdejší buržoazní tisk rovněž psal, že to ve skutečnosti není žádná ústava, nýbrž planý slib, že její zásady nelze provést, takže musí zůstat na papíře, že je to dokument Kominterny k provádění revoluční agitace atd.

Buržoazní propaganda se mj. pokouší vzbudit dojem, že naše nová ústava je z velké části kopií sovětské ústavy z r. 1936, že bude až k záměně podobná ústavě SSSR. Odstraňuje prý národní zvláštnosti a historické tradice, což má svědčit o tom, jak daleko byla provedena „sovětizace“ Československa.

Tyto výmysly a pomluvy samozřejmě zdaleka nejsou důvodem, proč se chci zabývat některými otázkami vztahu naší nové ústavy k ústavám sovětským. Hlavním důvodem, proč je třeba správně chápat, vidět a vysvětlovat vztah návrhu naší nové ústavy k ústavám sovětským, zejména k ústavě z r. 1936, je skutečnost, že se někdy — jak to ukazují některé příklady z dosavadního průběhu diskuse o návrhu ústavy — dostatečně správně nehodnotí a neoceňují sovětské ústavní zkušenosti všeobecně. Zvláště se dostatečně nevychází také z četných praktických zkušeností Sovětského svazu z rozvíjení socialistické demokracie, no-

vých forem zapojování pracujících do správy státu a řízení hospodářské a kulturní výstavby, tj. ze zkušeností, které v nemalé míře ovlivňovaly a ovlivňují jak naši praxi, tak i sám návrh naší nové ústavy. V této souvislosti je třeba připomenout slova soudruha Novotného o tom, že nezapomínáme ani na okamžik na to, že všechno, čeho jsme dosáhli, bylo možné jedině díky bratrskému přátelství Sovětského svazu, že jsme si dobře vědomi, že naše úspěchy i mezinárodní autorita republiky jsou spjaty s přátelstvím se Sovětským svazem a celým socialistickým táborem, založeným na zásadách proletářského internacionalismu. Tento výrok se plně vztahuje i na návrh naší nové ústavy, ústavy, která je důstojným pokračováním velkých ústavních tradic prvního socialistického státu *dělníků a rolníků na světě, založených V. I. Leninem.*

Z toho je zřejmé, že návrh naší nové ústavy *těží z celého ústavního vývoje* sovětského státu. Výrazně vyjadřuje mnohé principy, které jsou vlastní i sovětské ústavě vítězného socialismu z r. 1936, ale i zásady a zvláštnosti první ústavy sovětského státu vypracované za bezprostřední účasti V. I. Lenina. Z nich je možno uvést zejména programové prvky ústavy, zdůraznění — na předním místě v ústavě — ustanovení o právech a svobodách pracujících, přenesení těžiště v otázkách demokratismu na materiální záruky využívání práv, svobod a demokracie pracujícími masami, jakož i takové zásady ve výstavbě a činnosti státních orgánů, jako je určité spojení správy se zákonodárstvím, zákonodárné či usnášecí činnosti s činností výkonnou, zásada, že zastupitelské instituce musí být pracujícími institucemi, jejichž členové sami musí pracovat a odpovídat se voličům aj. Je samozřejmé, že návrh nové ústavy přitom všem rovněž vychází z našich vlastních zkušeností, navazuje na dosavadní ústavní vývoj v naší republice a přejímá z něho vše, co se v praxi plně osvědčilo.

Návrh naší nové ústavy není tedy kopií ústavy sovětské ani mechanicky nepřejímá její jednotlivá ustanovení, nýbrž ve svém celku, v celkové koncepci představuje syntézu všech pozitivních zkušeností Sovětského svazu, druhých socialistických zemí i našich vlastních zkušeností, historických zvláštností a pokrokových národních tradic. Přitom se neomezuje jen na utvrzení dosaženého stupně vývoje společnosti, nýbrž vyjadřuje v četných ustanoveních i základní tendence dalšího rozvoje vyspělé socialistické společnosti, tendence postupné přeměny socialistické státnosti v komunistickou společenskou samosprávu.

Je zřejmé, že právě z tohoto hlediska návrh nové ústavy důsledně vychází ze základních teoretických závěrů a zobecnění praxe socialistické a komunistické výstavby v SSSR a ostatních socialistických zemích, jak je provedl XXI. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu.

Chceme-li tedy správně zkoumat a vysvětlovat vztah návrhu naší nové ústavy k ústavě sovětské, nemůžeme se omezit na pouhé formální srovnávání celkové koncepce, struktury a jednotlivých ustanovení. Takové srovnávání by bylo málo užitečné zejména vzhledem k závěru XXI. sjezdu KSSS o tom, že je nutno

provést určité změny a doplňky v ústavě SSSR, neboť od jejího přijetí došlo k závažným změnám v politickém a hospodářském životě Sovětského svazu. Vybudování komunismu se totiž stalo bezprostředním praktickým úkolem strany a lidu, změnila se i mezinárodní situace. Celý tento mohutný rozvoj je třeba zachytit a zákonodárně zakotvit v ústavě SSSR jako základním zákoně státu.

Základním teoretickým východiskem celé koncepce a četných zásadních ustanovení návrhu naší nové ústavy se stalo nejen usnesení XXI. sjezdu o změnách v sovětské ústavě, které současně nastiňuje i tendence těchto změn. Staly se jím zejména také závažné teoretické závěry o procesech ve vývoji socialistické státnosti a společnosti při přechodu ke komunismu. Jsou to závěry, založené na zobecnění praktických zkušeností jak Sovětského svazu, tak ostatních socialistických zemí, dále tvůrčím způsobem rozvíjející marxisticko-leninské učení. Přitom byly vytěženy i příslušné závěry ze sovětských vědeckých diskusí a podnětů, které ukazují, v jakém směru se uvažuje o praktické realizaci usnesení XXI. sjezdu KSSS o změnách v sovětské ústavě.

V tom také spočívá hlavní spojovací článek mezi návrhem naší nové ústavy a ústavou sovětskou, zejména ovšem s tendencemi jejího dalšího vývoje. Tímto spojovacím článkem, společným jmenovatelem návrhu naší ústavy a sovětské ústavy je tedy jednotný, společný ideologický, vědecký základ — marxisticko-leninské učení o budování socialismu a komunismu, o socialistickém státě a společnosti. Jsou to základní principy tohoto učení, jakož i obecné zákonitosti proletářské revoluce a výstavby socialistické a komunistické společnosti, které platí v každé zemi a které naše strana důsledně a tvůrčím způsobem aplikuje v našich podmínkách vzhledem k historickým a národním zvláštnostem.

To je v plném souladu s obecným poznatkem marxismu-leninismu, který formuloval výstižně V. I. Lenin zejména ve své knize *Dětská nemoc „levičáctví“ v komunismu* už v r. 1920, kde zejména zdůrazňoval, že nelze udělat šablonu z taktických pravidel boje za socialismus a mechanicky jich používat všude a stejně, neboť

„dokud existují národní a státní rozdíly mezi národy a zeměmi — a tyto rozdíly se budou udržovat ještě velmi a velmi dlouho i po nastolení diktatury proletariátu ve světovém měřítku — jednota mezinárodní taktiky komunistického dělnického hnutí všech zemí vyžaduje nikoli odstraňování rozmanitostí, nikoli zahlazování národnostních rozdílů..., nýbrž takové uplatňování hlavních zásad komunismu (sovětská moc a diktatura proletariátu), při němž by byly správně pozměňovány v jednotlivostech, správně přizpůsobovány národnostním a národnostně státním rozdílům a správně na ně aplikovány.“

(V. I. Lenin: *Spisy*, sv. 31, SNPL 1955, str. 86–87.)

Touto leninskou zásadou se řídila naše strana zejména v období národně osvobozenického boje a v jeho vyvrcholení v národní a demokratické revoluci, kterou v souladu s leninským učením pojímala jako formu přechodu nebo přiblížení k proletářské revoluci. Touto zásadou se řídila i v období boje proti buržoazii

do února a v únoru 1948 a dále pak v organizování a řízení socialistické výstavby v naší zemi, řídila se jí důsledně i při vypracovávání návrhu naší nové ústavy. Definitivní vítězství socialismu v Československu, které nová ústava zákonodárně zakotvuje, vítězství socialismu v naší vyspělé průmyslové zemi má přitom rovněž neobyčejný mezinárodní význam, neboť to v praxi potvrzuje, že hlavní zákonitosti socialistické revoluce plně platí i v podmínkách vyspělého socialistického státu.

Tyto obecné zákonitosti uplatňuje naše strana ve výstavbě socialismu v Československu i v návrhu nové ústavy právě tak, aby byly správně přizpůsobovány národnostním a národnostně státním rozdílům a správně na ně aplikovány tak, jak to nyní zdůraznil i XXI. sjezd KSSS. N. S. Chruščov řekl — jak známo — na XXI. sjezdu KSSS:

„Když posuzujeme perspektivy přechodu lidstva ke komunismu, musíme přihlížet k nesmírné rozmanitosti historických podmínek různých zemí. Z toho nevyhnutelně vyrůstá svéráznost způsobu, metod a forem uskutečňování obecných zákonitostí postupu společnosti ke komunismu. Přitom je nutno zdůraznit, že hlavní, rozhodující věci v rozvoji všech zemí na světě ke komunismu jsou zákonitosti, jež jsou společné pro ně všechny, a nikoli jejich zvláštní projevy. Marxismus-leninismus vyžaduje umění aplikovat teorii vědeckého komunismu na konkrétní podmínky každé jednotlivé země v různých etapách jejího vývoje.“

(XXI. mimořádný sjezd KSSS, Nová mysl, zvláštní číslo, 1959, str. 70.)

Příkladem tohoto postupu je i návrh nové ústavy socialistického Československa. Jakékoli pokusy buržoazní propagandy líčit naši novou ústavu jako pouhou kopii ústavy sovětské, jako ústavu provádějící nějakou „sovětizaci“ Československa a likvidující národní a historické zvláštnosti a tradice, jsou tedy jen prostým výmyslem a lží. Nepřátelé chtějí tak vyvolávat strašáky v kapitalistických zemích, pochybnosti o možnostech mírového soužití právě v období bezprostředně před konferencí na nejvyšší úrovni.

Je ovšem zřejmé, že společný ideový, teoretický základ návrhu naší nové ústavy a ústavy sovětské, a zejména pak totožný sociálně ekonomický základ, třídní struktura a základní mocensko-politické vztahy společnosti mají nezbytně za následek i zásadní shodu a soulad mezi naší a sovětskou ústavou. Vždyť obě důsledně vyjadřují ony obecné zákonitosti socialistické revoluce a výstavby socialismu a komunismu, jak byly naposled výrazně formulovány v Moskevské deklaraci z r. 1957: Zejména pak takové obecné zákonitosti, jako je vedoucí úloha dělnické třídy a její revoluční marxisticko-leninské strany, svazek dělnické třídy s rolnictvem a jinými vrstvami pracujících, likvidace kapitalistického vlastnictví a nastolení společenského vlastnictví základních výrobních prostředků, postupná socialistická přeměna zemědělství, plánovitý rozvoj národního hospodářství, provedení socialistické revoluce v oblasti ideologie a kultury, likvidace národnostního útlaku a nastolení rovnoprávnosti a bratrského přátelství mezi

národy, obrana vymožeností socialismu před úklady zahraničních a vnitřních nepřátel, solidarita země s dělnickou třídou ostatních zemí — proletářský internacionalismus.

Právě vybudování socialismu v naší zemi, jeho definitivní vítězství a perspektivy vývoje vyspělé socialistické společnosti, spějící ke komunismu, umožňují nyní mnohem přesněji a výrazněji vyjádřit všechny tyto hlavní zákonitosti v nové ústavě, která je ovšem vyjadřuje také s ohledem na naše četné historické a národní zvláštnosti.

Z toho je zřejmé, že naše nová ústava se v tomto směru více přiblížila ústavě SSSR z r. 1936 (než Ústava 9. května jako ústava cesty k socialismu), neboť obě jsou nyní ústavami společnosti, státu, kde socialismus úplně a definitivně zvíťazil. Avšak zároveň se liší od ústavy SSSR v dvojím směru: Předně proto, že důsledně respektuje četné zvláštnosti historické, národní, hospodářské i kulturní. Za druhé proto, že — jak bylo už uvedeno — současně s utvrzením dosaženého stupně vývoje vytyčuje i základní tendence vývoje vyspělé socialistické společnosti, její politické organizace, tendence přeměny socialistické státnosti v komunistickou společenskou samosprávu. To je ovšem odlišnost pouze dočasná, neboť tyto tendence rozvoje sovětské společnosti v etapě rozvinuté výstavby komunismu, změny v mezinárodní situaci atd. má vyjádřit i pozměněná ústava SSSR. Je třeba rovněž přihlížet k tomu, že ústava SSSR z r. 1936 byla přijata v určité konkrétní historické situaci, v období boje pracujících mas celého světa proti fašismu, a to jí nezbytně vtisklo určitý ráz a některé zvláštnosti. Kromě toho, jelikož SSSR byl tehdy jediným socialistickým státem v kapitalistickém obklíčení, nemohla ústava SSSR z r. 1936 vyjádřit četné nové rozmanité vztahy jak uvnitř sovětské společnosti, tak i vztahy rozvíjející se nyní v rámci světové socialistické soustavy.

Na rozboru jednotlivých ustanovení návrhu nové ústavy by bylo možno ukazovat vyjádření všech hlavních zákonitostí socialistické revoluce a výstavby socialismu a komunismu při současném respektování určitých politických, hospodářských, kulturních a národních zvláštností.

Je však možno se soustředit pouze na některé základní otázky.

Tak podobně jako ústava sovětská vyjadřuje nyní i naše ústava vedoucí úlohu komunistické strany ve státě a společnosti. Přitom je třeba poznamenat, že pozměněná ústava SSSR má vyjádřit, jak je to doporučováno, vedoucí úlohu strany nejen v souvislosti s právem občanů SSSR sdružovat se v dobrovolné společenské organizace (jak je tomu dosud), nýbrž ještě zvláště v hlavě o společenském zřízení, podobně jako v návrhu naší ústavy. Přitom na rozdíl od Sovětského svazu, kde v důsledku zvláštních historických podmínek vývoje socialistické revoluce existuje pouze jedna politická strana, vyjadřuje naše ústava existenci Národní fronty Čechů a Slováků jako politického výrazu svazku pracujících

měst a venkova, v níž jsou sdruženy pod vedením komunistické strany společenské organizace.

V této souvislosti je třeba říci, že podstatným znakem diktatury proletariátu je, že moc uskutečňuje dělnická třída, která je třídou vedoucí, ve svazku s rolnictvem a ostatními pracujícími. Přitom k uskutečňování moci je nezbytná vedoucí úloha revoluční strany dělnické třídy. To však nevylučuje existenci druhých politických stran, uznávajících socialistický program a vůdčí úlohu komunistické strany, jak to potvrzují i zkušenosti naší Národní fronty.

V Rusku po Říjnové revoluci nabízela komunistická strana i jiným politickým stranám, které tehdy existovaly a i po Říjnové revoluci měly svůj vlastní tisk, organizace atd., aby vstoupily do vlády.

Výsledkem těchto jednání s jinými politickými stranami bylo nakonec to, že do vlády vstoupili zástupci levých eserů. Blok bolševiků s levými esery však trval pouze do července 1918, kdy leví eseri zorganizovali kontrarevoluční puč proti sovětské moci. Tím, že se buržoazní politické strany, např. kadeti, ale i maloburžoazní strany — leví eseri, menševici a jejich různé frakce, otevřeně postavily proti většině lidu, proti revoluci, ztratily jakoukoli masovou základnu a byly v podstatě v průběhu občanské války a cizí vojenské intervence zlikvidovány. Např. zástupci levých eserů byli na základě usnesení V. všeruského sjezdu sovětů vyloučeni z vlády i ze sovětů. V dalším období, zejména v průběhu uskutečnění socialistických přeměn, likvidace vykořisťovatelských tříd a vybudování socialismu, nebylo žádných důvodů pro vytváření jiných politických stran. Naproti tomu v naší zemi se situace vyvíjela značně odlišně. Výrazem toho bylo i utvoření Národní fronty. Druhé politické strany zastoupené v NF se samy dokázaly v únoru 1948 zbavit reakčních představitelů a plně se postavily za generální linii a program komunistické strany pro socialistickou výstavbu. Je zřejmé, že v průběhu dovršování výstavby socialismu a rozvoje vyspělé socialistické společnosti, což povede k dalšímu upevnění a posílení politickomorální jednoty všeho lidu a k překonávání různých ideových a jiných přežitků ve vědomí lidí, budou postupně oslabovány ekonomickospolečenské, ideologické a jiné podmínky existence systému více stran. Právě proto, že příslušníci druhých politických stran sdružených v Národní frontě prošli obrodným procesem roku 1948 a dále jím procházejí, že se svou povahou tyto strany změnily ve společenské organizace, jež plně uznávají a aktivně podporují a uskutečňují politiku a program komunistické strany jako vedoucí síly ve společnosti a státě, zůstávají jim právě jako společenským organizacím i z hlediska perspektiv vývoje určité významné společenské úkoly a funkce. Ovšem nikoli úkoly a funkce jakožto politické strany, nýbrž jako společenské organizace, což také návrh ústavy vyjadřuje příslušnou formulací čl. 6.

Dále naše nová ústava stejně jako ústava sovětská utvrzuje jako ekonomický základ republiky socialistickou hospodářskou soustavu, vylučující jakoukoli for-

mu vykořisťování člověka člověkem, a v souvislosti s tím také určuje dvě základní formy společenského, socialistického vlastnictví: státní vlastnictví, které je vlastnictvím všeho lidu, a družstevní vlastnictví. Přitom nová ústava plně respektuje takovou zvláštnost naší země, která spočívá v tom, že nebyla provedena nacionalizace půdy, že půda je a zůstává ve vlastnictví rolníků. I v řešení této závažné otázky naše strana důsledně vychází z leninské teze, formulované už v r. 1920 v náčrtu tezí o agrární otázce pro II. kongres Komunistické internacionály, že totiž proletářská moc ve většině kapitalistických států naprosto nesmí hned zrušit soukromé vlastnictví půdy malých a středních rolníků. V souladu s tím byla pak tato otázka obdobně formulována i v programu Komunistické internacionály. Naše zkušenosti podobně jako zkušenosti jiných socialistických zemí tak potvrzují, že nacionalizace půdy, pro kterou byly v Rusku konkrétní historické podmínky v důsledku zvláštností vývoje rolnické otázky a pozemkových vztahů (soukromé vlastnictví půdy fakticky vzniklo až v důsledku Stolypinových agrárních reforem několik let před první světovou válkou, reforem, které rozbily obcíny a občinové vlastnictví půdy; kromě toho požadavek nacionalizace půdy byl požadavkem mas rolnictva), naprosto není nezbytnou podmínkou přestavby zemědělství na socialistických základech. Svědčí o tom dostatečně zřetelně skutečnost, že jednotná zemědělská družstva spolu s ostatními socialistickými závody v zemědělství obhospodařují nyní 86,2 % veškeré zemědělské půdy. Z toho vychází návrh nové ústavy, zejména čl. 8 odst. 3 i čl. 9.

Mnohé další zvláštnosti vyjadřuje návrh nové ústavy i pokud jde o formy politické organizace státu a společnosti, zejména o formy výstavby vrcholných státních orgánů i národních výborů. Při tom však plně vyjadřuje zásadu, že veškerá moc v republice patří pracujícím lidu, jenž státní moc vykonává zastupitelskými sbory, které jsou jím voleny, jím kontrolovány a jemu odpovědny, přičemž od zastupitelských sborů ostatní orgány odvozují svou pravomoc. Současně s tím rovněž zdůrazňuje zásadu jednoty státní moci a vzájemnou spolupráci všech státních orgánů při jejím uskutečňování.

Obdobné zásady vyjadřuje i ústava SSSR, která se však vyznačuje některými zvláštnostmi v uspořádání nejvyšších státních orgánů a jejich struktuře. Tyto zvláštnosti jsou výrazem odlišností historického vývoje sovětské moci a hlavně také mnohonárodního charakteru Sovětského svazu. Zejména těmito posledními zvláštnostmi je podmíněna např. dvoukomorová soustava Nejvyššího sovětu SSSR jako vrcholného zastupitelského orgánu státní moci, struktura ministerstev (ministerstva všesvazová, svazově republiková a republiková), zvláštnosti ve složení presidia Nejvyššího sovětu SSSR, v němž jsou zastoupeny svazové republiky jedním z náměstků předsedy presidia Nejvyššího sovětu, zvláštnosti ve složení všesvazové vlády, jejímiž členy jsou ze své funkce předsedové rad ministrů svazových republik, aj.

Ze zvláštních historických podmínek vývoje sovětské moci a zvláště pak z vý-

stavby vrcholných orgánů sovětského státu a z úpravy a vzájemného vymezení vztahů mezi nimi se vyvinulo také dnešní presidium Nejvyššího sovětu SSSR jako kolegiální hlava státu.

Jak uvedeno, byly nejvyšší orgány sovětského státu budovány v první sovětské ústavě i v ústavě SSSR z r. 1924 v souladu s požadavky klasiků marxismu-leninismu, zobecněnými ze zkušeností Pařížské komuny, jako orgány soustřeďující ve svých rukou jak funkce zákonodárné, tak výkonné. Spojovalo se v nich uskutečňování zákonodárství i správy, přijímání zákonů i jejich provádění, což rovněž zdůrazňovalo mj. jejich charakter jako pracujících institucí.

V souladu s konstrukcí těchto vrcholných státních orgánů a také v souladu s formami a metodami jejich činnosti jakož i se systémem sjezdu sovětů (byly svolány zpočátku dvakrát za rok, později jednou ročně, přičemž v podstatě jejich pravomoc přejímaly v období mezi sjezdy Všeruský ústřední výkonný výbor nebo později, pokud jde o SSSR, ÚVV SSSR, jež však rovněž nebyly permanentně zasedajícími nejvyššími orgány moci) bylo třeba, aby v soustavě těchto orgánů byl ještě zvláštní orgán, jenž by mezi schůzemi Ústředního výkonného výboru (ÚVV SSSR se např. scházel třikrát ročně) byl dostatečně autoritativní, aby mohl vykonávat nejvyšší státní moc. Tímto orgánem bylo presidium ÚVV SSSR, které podle ústavy bylo nejvyšším výkonným a nařizovacím orgánem moci SSSR v období mezi zasedáními ÚVV SSSR. Presidium bylo v podstatě rovněž zastupitelským orgánem, voleným Ústředním výkonným výborem. Skládalo se z jednadvaceti členů, z nichž bylo 7 členů presidia Svazového sovětu a 7 členů presidia Sovětu národností (tato presidia však neměla zákonodárné funkce). Měl-li tedy tento orgán takové významné funkce, které jinak příslušely ÚVV SSSR nebo všesvazovému sjezdu sovětů, nebylo možno je svěřit jedné osobě, nýbrž celému kolektivu.

Tak se v historickém vývoji organizace a výstavby sovětské moci vytvořilo presidium jako kolegiální orgán, „kolektivní president“, jehož postavení s některými menšími změnami upravuje i ústava SSSR z r. 1936. Není třeba dokazovat, že vývoj soustavy nejvyšších státních orgánů v naší zemi probíhal za zcela jiných podmínek a jinak se také utvářely vzájemné vztahy mezi těmito orgány, zejména vymezení jejich kompetence, úkolů atd., což je mj. jedním z důvodů, že návrh nové ústavy s některými změnami v podstatě přejímá dosavadní strukturu vrcholných státních orgánů, jimiž jsou Národní shromáždění, president republiky a vláda. Nová ústava tak reprezentuje některé zvláštnosti politické formy organizace našeho socialistického státu. Je třeba zdůraznit, že tyto zvláštnosti nejsou podstatné. Podstatná je skutečnost, z níž ústava důsledně vychází, že Československá republika je socialistickým státem, ztělesňujícím organizovaný pracující lid v čele s dělnickou třídou.

Tak by bylo možno poukazovat na četné další zvláštnosti a některé jiné odlišnosti mezi naší novou ústavou a ústavou sovětskou.

Tyto zvláštnosti však nejsou rozhodující. Důležité je to, že obě ústavy jsou ústavami státu jednoho historického typu, státu socialistického. Jsou tedy rovněž ústavami téhož typu, z čehož nezbytně vyplývá, že v jejich základních východiscích a principech existuje jednota a shoda. Právě tak existuje jednota a shoda mezi naší republikou a Sovětským svazem, jehož nezištná pomoc, jakož i rozvíjení všestranné vzájemné spolupráce je spolehlivou zárukou naší státní nezávislosti a zárukou dalších úspěchů na společné cestě k společnému cíli — komunismu, čemuž má nová ústava, jak to výslovně utvrzuje její čl. 14, aktivně přispívat a napomáhat.